

Doamnei Alina Ștefania Gorghiu
Ministrul justiției

Stimată doamnă ministru,

După cum este cunoscut, în contextul demersului inițiat de Ministerul Justiției vizând centralizarea întregii infrastructuri IT din instanțe la nivelul acestui minister, Consiliul Superior al Magistraturii a semnalat vulnerabilitățile inacceptabile pe care un astfel de demers le creează pentru activitatea instanțelor judecătorești.

Mai mult, pentru a preveni asemenea consecințe negative, Consiliul Superior al Magistraturii a intervenit ferm, hotărând suspendarea procesului de înrolare în domeniul just.ro a calculatoarelor și serverelor din instanțele de judecată, precum și a conturilor judecătorilor și revenirea la situația anterioară înrolării, pentru situațiile în care acest demers a fost deja început sau finalizat.

De asemenea, prin Hotărârea nr. 1519 din 5 septembrie 2024, Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, în exercitarea atribuției constituționale de a veghea la respectarea independenței justiției, a constatat că prin înrolarea calculatoarelor și serverelor din instanțele judecătorești în domeniul just.ro, gestionat de către Ministerul Justiției, se creează o vulnerabilitate de natură să afecteze independența justiției.

În cuprinsul acestei hotărâri a fost evidențiată și necesitatea luării unor măsuri de natură tehnică apte să înlăture o astfel de vulnerabilitate, respectiv încetarea procesului de înrolare a calculatoarelor și serverelor din instanțele judecătorești în domeniul administrat de Ministerul Justiției – just.ro, iar în cazul în care demersul a fost deja început sau finalizat, revenirea la situația anterioară înrolării, precum și reconfigurarea serverelor ECRIS fără a fi în relație de dependență cu domeniul just.ro.

Totodată, în baza principiului cooperării loiale, Secția pentru judecători a solicitat Ministerului Justiției să demareze procesul de transfer către Consiliul Superior al Magistraturii al tuturor atribuțiilor ce îi revin în domeniul IT vizând instanțele judecătorești, apreciind că acest proces reprezintă nu doar o măsură de conformare cu standardele europene, ci și un pas necesar pentru asigurarea unei justiții independente și eficiente.

Consecvent unei abordări constructive, care să asigure implementarea unor soluții informatice în acord cu principiul independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii a dat curs și invitației Ministerului Justiției de a participa la un grup de lucru tehnic, care să identifice modalitățile tehnice adecvate pentru atingerea acestui scop.

Astfel, în cadrul întâlnirii din data de 24.09.2024 ce s-a desfășurat online, au fost prezentate și analizate mai multe scenarii care aveau drept scop remedierea vulnerabilităților în administrarea echipamentelor IT din instanțele judecătorești, în acord cu principiul independenței justiției.

În esență, variantele de lucru propuse de Ministerul Justiției vizează fie separarea fizică și logică a administrării echipamentelor IT ale instanțelor judecătorești de cele ale Ministerului

Justiției, prin utilizarea unor domenii distincte, fie, dimpotrivă, cuprinderea în domeniul ministerului și a echipamentelor IT ale instanțelor judecătorești.

În ceea ce privește primul grup de scenarii (utilizarea unor domenii distincte pentru instanțe), Ministerul Justiției a învederat o serie de consecințe pe care le-a prezentat drept dezavantaje.

Cu toate acestea, atât în cadrul ședinței, cât și în analiza separată realizată la nivelul Consiliului, a rezultat că în realitate aspectele învederate de minister nu constituie dezavantaje reale, în raport cu scopul urmărit, respectiv cel al protejării independenței justiției.

Astfel, o durată mai lungă pentru implementarea arhitecturii necesare pentru utilizarea unor domenii distincte nu reprezintă un dezavantaj tehnic al soluției, ci un aspect inerent schimbării unei arhitecturi. Orice modificare a unei structuri IT existente necesită un timp pentru planificare, execuție și testare, însă acest efort este unic și temporar, aplicabil doar în perioada de tranziție. Așadar, acest aspect nu reprezintă un impediment fundamental, ci o provocare gestionabilă prin alocarea corespunzătoare a resurselor.

Deși soluția propusă poate adăuga un grad suplimentar de complexitate, acest lucru este justificat de scopul major vizând asigurarea independenței sistemului judiciar, ceea ce impune controlul deplin asupra resurselor proprii exclusiv de către autoritatea judecătorească. Creșterea complexității reprezintă o caracteristică normală în orice soluție IT de securitate, iar pe termen lung adaugă valoare prin sporirea controlului și securității locale, fără a constitui așadar un dezavantaj, ci, dimpotrivă, o soluție preferabilă.

Trebuie subliniat că implementarea scenariului care presupune menținerea unui domeniu comun pentru minister și instanțe implică resurse constante alocate de instanțele de judecată pentru monitorizarea în mod perpetuu a accesului, precum și auditarea permanentă a configurării domeniului Ministerului Justiției pentru a verifica dacă au fost aduse modificări permisiunilor.

Așadar, din compararea acestor scenarii rezultă cu evidență că, de fapt, scenariul separării domeniului folosit de instanțe de cel al ministerului este benefic din perspectiva alocării resurselor umane și de timp și, mai mult, reprezintă singurul apt să asigure respectarea principiului independenței justiției.

Un alt dezavantaj invocat de minister a fost legat de faptul că specialiștii IT din instanțe nu ar fi capabili să gestioneze domeniile instanțelor în situația în care acestea ar fi separate de cel al ministerului. Așa cum s-a arătat în ședință, Consiliul apreciază că nici nu poate fi adus în discuție un astfel de argument, cu atât mai mult cu cât colaborarea Consiliului cu specialiștii IT din instanțe a confirmat pregătirea profesională corespunzătoare a acestora, care le permite gestionarea cu succes a resurselor proprii. Mai mult, în implementarea soluției propuse de Consiliu se va asigura suportul tehnic necesar, prin proceduri de lucru unitare, asistență tehnică nemijlocită și formare continuă în domeniu. În acest cadru, pot fi realizate ghiduri detaliate, prin intermediul unor platforme online, fiecare etapă urmând a fi însoțită de materiale video și marcată ca fiind îndeplinită direct din interfața platformei. Îmbunătățirea procedurilor de configurare a domeniului propriu va facilita gestionarea eficientă a domeniilor IT de către specialiștii IT, chiar și în cazul în care s-ar aprecia că aceștia nu dețin o experiență avansată proprie administrării unui domeniu. Așadar, aspectele invocate de minister pot fi gestionate cu ușurință cu resursele deja existente.

Un alt pretins dezavantaj invocat a fost cel reprezentat de pierderea beneficiului Single Sign-On (SSO) de către judecători și personalul auxiliar. Or, faptul că aceștia nu ar beneficia de o parolă unică atât pentru autentificarea pe stația de lucru, cât și pentru email și alte servicii nu reprezintă în realitate o problemă, întrucât utilizatorii sunt deja obișnuiți cu această metodă de lucru. Astfel, până în luna iulie 2024, în majoritatea instanțelor stațiile de lucru nu erau înregistrate în domeniul just.ro, ceea ce însemna că utilizatorii aveau deja două parole: una pentru Windows și alta pentru accesul la email. Așadar, existența a două domenii, unul pentru conturile serviciilor furnizate de minister, iar altul pentru autentificarea pe stațiile de lucru, nu reprezintă o reală problemă, iar utilizatorii nu o vor percepe ca pe un neajuns. De altfel, arhitecturi similare au fost deja implementate cu succes în alte instituții, precum Consiliul Superior al Magistraturii, fără a întâmpina vreo problemă.

De asemenea, pretinsele problemele semnalate cu privire la licențele asociate echipamentelor instanțelor nu sunt justificate întrucât validările licențelor software nu necesită în mod obligatoriu ca echipamentele să fie înregistrate în același domeniu. Aceasta înseamnă că licențele existente nu vor fi afectate de separarea arhitecturilor, iar orice ajustări necesare, inclusiv achiziția de noi licențe, dacă este cazul, pot fi făcute fără dificultăți. Mai mult decât atât, chiar Ministerul Justiției a furnizat până anul trecut licențe asociate echipamentelor fără a condiționa activarea lor de înrolarea în domeniu, astfel că nu se poate susține cu temei că ar fi imposibil de identificat, din această perspectivă, o soluție de implementare a domeniilor separate. Faptul că ministerul a configurat sistemul tehnic astfel încât la acest moment instanțele sunt constrânse să se înroleze în domeniu pentru a putea activa licența nu constituie un argument valid, oricând putându-se reconfigura soluția tehnică astfel încât să nu se creeze restricții nejustificate.

În privința afirmației că nu toate instanțele ar avea propriul domeniu, acest aspect poate fi gestionat în timpul procesului de migrare. Crearea unui domeniu local pentru fiecare instanță sau centralizarea la nivel de tribunal a echipamentelor nu reprezintă o provocare tehnică, cu atât mai mult cu cât reprezintă o chestiune esențială pentru a asigura independența instanțelor. Acest pas reprezintă un element cheie în implementarea unei arhitecturi tehnice care separă clar instanțele de Ministerul Justiției.

În concluzie, din analiza argumentelor rezultă în mod clar că nu există blocaje care să împiedice implementarea unei arhitecturi separate între instanțele judecătorești și Ministerul Justiției. Provocările identificate pot fi soluționate prin alocarea adecvată de resurse, formare continuă și măsuri de securitate, astfel încât să se asigure independența justiției și un control deplin din partea autorității judecătorești asupra resurselor IT ale instanțelor.

Nu aceeași concluzie poate fi prezentată în privința scenariului dorit de minister ce presupune existența unui domeniu unic pentru instanțe și minister, chiar dacă specificul instituțional și constituțional al acestora este fundamental diferit.

După cum s-a subliniat încă de la bun început, indiferent de configurările ce sunt realizate la nivel logic de către minister, nu va exista niciodată garanția imposibilității tehnice de suprascriere a unor reguli.

Altfel spus, atât timp cât arhitectura gândită presupune înrolarea serverelor ECRIS în domeniul administrat de Ministerul Justiției, acesta din urmă își va păstra privilegiile care îi permit în continuare accesarea informațiilor produse de instanțe, indiferent de crearea unui

cont suplimentar (Enterprise) care să fie cedat autorității judecătorești. În acest caz, diferența constă în faptul că instituția din autoritatea judecătorească care va deține contul de tip Enterprise va avea, la rândul său, urmare a privilegiilor acestui tip de cont, posibilitatea de a accesa calculatoarele din domeniu, adică serverele Ecris din instanțe (ceea ce nu ar ridica probleme deosebite, toate aparținând sistemului judecătoresc), dar și celelalte calculatoare din domeniu (ale ministerului și ale celorlalte instituții prevăzute a fi pe același palier cu instanțele – ANABI, ANC, INEC, DNP și serviciile teritoriale etc.).

În plus, nicio configurare a drepturilor de acces nu ar putea fi satisfăcătoare întrucât conceptul domeniului unic are drept consecință majoră posibilitatea Ministerului Justiției, ca deținător al domeniului, de suprascriere a permisiunilor.

De altfel, această concluzie a fost confirmată cu evidență în urma analizei politicilor transmise de Ministerul Justiției către instanțe, prezentate ca soluție de remediere a vulnerabilităților sesizate de Consiliu încă din data de 22.08.2024.

În acest sens arătăm că regulile vizând „excluderea grupului Domain Admins (din care fac parte și specialiștii IT ai ministerului) din grupul local de administratori” și „separarea rolurilor de administrare la nivel de forest și domeniu” pe care ministerul le-a prezentat ca soluții tehnice finale ce ar rezolva problema pe fond s-au dovedit a fi, de fapt, total ineficiente

Astfel, conform politicii asumate de minister, doar membrii grupului Enterprise Admins ar fi trebuit să poată administra sau modifica politicile de acces sau să gestioneze temporar conturile administrative (Domain Admins) pentru a modifica politicile precum „GPO_MJ_General_Policy”. Cu alte cuvinte, ministerul, prin conturile Domain Admin, nu ar fi trebuit să aibă dreptul de a administra sau modifica politicile de acces pe echipamentele instanțelor.

Cu toate acestea, în cadrul ședinței grupului de lucru din data de 24.09.2024, la solicitarea specialiștilor IT din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii de verificare a ipotezei anterior menționate, s-a constatat că regulile pot fi suprascrise de minister, acesta având posibilitatea de a-și redobândi drepturi de acces elevate.

Astfel, pentru verificarea soluției prezentate de minister, s-a realizat identificarea permisiunilor pentru grupul Domain Admins și posibilitatea ca aceștia să modifice politicile setate de grupul Enterprise Admins. În acest context, s-a constatat că nivelul de permisiuni „Custom” alocat grupului Domain Admins includea drepturi de tip „Modify permissions” și „Modify owner”, ceea ce le permitea membrilor grupului Domain Admins să modifice politicile care reglementau accesul la calculatoarele instanțelor, contrar celor declarate. Aceste aspecte reies din înregistrarea ședinței ce a avut loc (intervalul 1:21:16 - 1:28:09). Menționăm că această înregistrare a fost efectuată la solicitarea expresă a reprezentantului ministerului și a fost pusă la dispoziția compartimentului de specialitate informatică al acestei instituții.

Pentru a confirma aceste posibilități tehnice, în cadrul ședinței s-a încercat inițierea acțiunii de modificare a permisiunilor pentru grupul Domain Admins, prin modificarea opțiunii de la „Custom” la „Edit settings, delete, modify security”. Conform celor susținute de minister atât în timpul ședinței, cât și anterior, această acțiune nu ar fi trebuit să fie posibilă ca urmare a politicilor deja implementate. Cu toate acestea, comanda de modificare a permisiunii a fost acceptată de server, cu consecința că grupul Domain Admins a dobândit permisiuni depline pe politica de restricționare a accesului la echipamentele instanțelor. Trebuie subliniat că toate

operațiunile au fost efectuate de către reprezentantul ministerului, astfel cum reiese din înregistrarea ședinței (intervalul 1:37:09 - 1:40:47).

Acest lucru a demonstrat încă o dată că politicile configurate de minister la nivelul domeniului său nu conferă nicio garanție din perspectiva restricționării accesului la echipamentele IT din instanțe, fiind dovedită astfel ineficiența soluției propuse de Ministerul Justiției pentru integrarea calculatoarelor instanțelor în domeniul just.ro.

Prin urmare, arhitectura propusă de către minister menține vulnerabilitățile constatate, în condițiile în care domeniul a fost creat și este găzduit pe serverele ministerului.

Singura soluție tehnică care se aliniază principiilor enunțate în Hotărârea Secției pentru Judecători nr. 1519/2024 este cea referitoare la crearea unor domenii distincte, care să fie administrate nemijlocit de către instanțe, fără implicarea ministerului.

În aceste condiții, Consiliul Superior al Magistraturii a decis, în ședința din data de 26 septembrie 2024 a comisiei de specialitate, **inițierea demersurilor tehnice pentru a se asigura o separare clară între domeniile instanțelor judecătorești și domeniul Ministerul Justiției, astfel încât să fie respectat principiul independenței justiției.**

În acest sens, se impune crearea unor domenii distincte și izolate, gestionate printr-o arhitectură de Active Directory bine definită. Așadar, pentru instanțele judecătorești trebuie să existe domenii separate de domeniul just.ro, soluții similare existând deja în cazul parchetelor, precum și la nivelul mai multor instituții. Acest mod de configurare există deja la nivelul instanțelor judecătorești, parte din acestea având deja domenii distincte, astfel că trebuie doar propagat și structurat acest proces.

În esență, just.ro va rămâne domeniul central pentru Ministerul Justiției, care gestionează aplicații și resurse legate de activitatea ministerului.

În același timp, trebuie creat un domeniu separat și izolat, dedicat exclusiv instanțelor judecătorești pentru servicii centralizate (ex: instante.ro). Acesta va fi independent de domeniul just.ro, fără subordonare sau interferență administrativă între cele două domenii. Totodată, vor fi create domenii individuale pentru instanțele judecătorești. Fiecare instanță judecătorească va avea propriul său domeniu, cu utilizatori și echipamente proprii. În funcție de resurse și avându-se în vedere eficiența, pentru instanțele judecătorești se poate analiza de la caz la caz existența unui domeniu unic la nivel de tribunal.

Atașăm la prezenta adresă diagramele elaborate la nivelul compartimentului de specialitate al Consiliului Superior al Magistraturii, cuprinzând două variante de configurare a acestei arhitecturi.

Soluția propusă de Consiliul Superior al Magistraturii respectă toate reperle normative cuprinse în legislația primară în vigoare.

Din aceeași perspectivă, trebuie avut în vedere faptul că demersul Ministerului Justiției nu este legitimat de vreo reglementare care să fie consacrată de cadrul normativ primar incident. Nicio dispoziție legală nu abilitază și nici nu ar putea să abiliteze Ministerul Justiției, expres sau implicit, să implementeze o măsură tehnică de natură să afecteze independența justiției. În caz contrar, ar fi nesocotită însăși Legea fundamentală, iar o astfel de posibilitate nu poate fi acceptată.

În mod evident, dispozițiile legale în vigoare referitoare la atribuțiile Ministerului Justiției vizând resursele materiale și umane ale instanțelor judecătorești în domeniul informatic nu

acreditează în vreun fel posibilitatea centralizării întregii infrastructuri IT din instanțe la nivelul acestui minister.

În acest sens, prevederile art. 131 alin. (4) și (5) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară statuează că *„(4) În vederea creării unui sistem informatic unitar și funcțional, instituțiile sistemului judiciar au obligația de a duce la îndeplinire măsurile prevăzute în strategia de informatizare a sistemului judiciar, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Justiției. (5) Ministerul Justiției, prin compartimentul de specialitate informatică, cu consultarea Consiliului Superior al Magistraturii, prin compartimentul de specialitate informatică din cadrul acestuia, stabilește normele privind avizarea și autorizarea, sub aspect tehnic și al securității tehnologiei informației, a soluțiilor informatice dezvoltate de specialiștii IT din cadrul instanțelor judecătorești.”*

Abilitarea pe care legea i-o conferă Ministerului Justiției de a propune Guvernului, spre aprobare, strategia de informatizare a sistemului judiciar, și de a stabili normele privind avizarea și autorizarea soluțiilor informatice dezvoltate de specialiștii IT din cadrul instanțelor judecătorești nu înseamnă, în niciun caz, că Ministerul Justiției este autorizat să implementeze măsuri de natură să afecteze însuși principiul constituțional al independenței justiției.

În același timp, nici dispozițiile legale referitoare la atribuțiile Ministerului Justiției în legătură cu specialiștii IT din cadrul instanțelor judecătorești nu pot conduce la o altă concluzie. Subordonarea profesională a acestei categorii de personal față de Ministerul Justiției trebuie înțeleasă și aplicată doar în limitele stabilite expres de lege (art. 131 alin. 2 din Legea nr. 304/2022, art. 8 alin. 2 și 3, art. 44 alin. 4, art. 53 alin. 3, art. 55 alin. 3 și art. 74 alin. 3 din Legea nr. 567/2004), iar aceste limite nu au nicio legătură cu intenția Ministerului Justiției de centralizare a infrastructurii IT din instanțe.

Totodată, subordonarea profesională nu poate afecta subordonarea administrativă a specialiștilor IT față de conducătorii instanțelor, în virtutea căreia aceștia din urmă sunt singurii abilitați să stabilească sarcinile concrete de serviciu pe care trebuie să le desfășoare specialiștii IT în cadrul instanțelor. În caz contrar, stabilirea oricărei sarcini de serviciu pentru orice categorie de personal din cadrul autorității judecătorești, de către o structură a autorității executive, ar constitui o încălcare a autorității președinților instanțelor și o nesocotire flagrantă a principiilor constituționale referitoare la independența justiției și separația puterilor în stat.

În plus, trebuie avut în vedere și faptul că demersul Ministerului Justiției are potențialul indiscutabil de a genera situații inacceptabile și din perspectiva protecției datelor cu caracter personal pe care instanțele judecătorești le prelucrează în cadrul activității judiciare, care trebuie să fie conformă cu dispozițiile Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE.

Sub acest aspect, reglementarea europeană stabilește cerințele clare pe care trebuie să le îndeplinească activitățile de prelucrare, sub aspectul legalității, necesității și al proporționalității. Or, în condițiile în care nicio dispoziție legală nu autorizează prelucrarea de către Ministerul Justiției a datelor persoanelor vizate de activitatea judiciară desfășurată de instanțele de judecată, apare evidentă lipsa de conformitate cu dispozițiile acestui regulament a

oricărei prelucrări care ar fi realizată la nivelul Ministerului Justiției în legătură cu aceste date.

Mai mult, în ceea ce privește operațiunile de prelucrare realizate de instanțe în exercițiul funcției lor judiciare, regulamentul statuează la art. 55 alin. (3), că „Autoritățile de supraveghere nu sunt competente să supravegheze operațiunile de prelucrare ale instanțelor care acționează în exercițiul funcției lor judiciare.”

Rațiunea acestei reglementări este în mod explicit pusă în relație cu principiul independenței justiției, sens în care în considerentul 20 din preambulul aceluiași regulament se menționează că *„Prelucrarea datelor cu caracter personal nu ar trebui să fie de competența autorităților de supraveghere în cazul în care instanțele își exercită atribuțiile judiciare, în scopul garantării independenței sistemului judiciar în îndeplinirea sarcinilor sale judiciare, inclusiv în luarea deciziilor. Supravegherea unor astfel de operațiuni de prelucrare a datelor ar trebui să poată fi încredințată unor organisme specifice din cadrul sistemului judiciar al statului membru, care ar trebui să asigure în special respectarea normelor prevăzute de prezentul regulament, să sensibilizeze membrii sistemului judiciar cu privire la obligațiile care le revin în temeiul prezentului regulament și să trateze plângerile în legătură cu astfel de operațiuni de prelucrare a datelor.”*

În acord cu această reglementare, prin art. 34 alin. (2) din Legea nr. 305/2022, Consiliul Superior al Magistraturii a fost desemnat ca autoritate competentă pentru supravegherea operațiunilor de prelucrare a datelor cu caracter personal de către instanțele judecătorești în exercitarea atribuțiilor lor judiciare.

Așadar, în concepția regulamentului și a legislației naționale, nici chiar supravegherea activităților de prelucrare nu este încredințată unei entități din afara sistemului judiciar, ci această competență revine Consiliului Superior al Magistraturii. Această soluție a fost reclamată de considerente care vizează atât garantarea independenței justiției, cât și protecția datelor cu caracter personal gestionate de instanțe în exercitarea funcției judiciare, astfel încât nici exercitarea activităților de supraveghere să nu poate conduce la diseminarea acestor date în afara activităților autorității judecătorești.

Pe aceste premise, Consiliul Superior al Magistraturii apreciază că ar fi oportun un demers de clarificare normativă care să evite orice interpretare a cadrului legal neconformă cu principiile constituționale.

Din această perspectivă, nu mai există nicio rațiune pentru implicarea autorității executive în gestionarea resurselor materiale și umane ale instanțelor judecătorești în domeniul informatic, în condițiile în care autoritatea judecătorească are capacitatea de a le gestiona eficient, fără participarea Ministerului Justiției.

În acest sens, poate fi avută în vedere și concepția asupra digitalizării promovată în cadrul Ministerului Public. Toate procesele de informatizare a activității parchetelor sunt gestionate în cadrul acestei entități, fără vreo ingerință din partea Ministerului Justiției. Or, dacă acest lucru se întâmplă, în mod firesc, chiar în condițiile în care, potrivit Constituției, procurorii își desfășoară activitatea sub autoritatea ministrului justiției, este cu atât mai evidentă necesitatea unei abordări similare în privința informatizării activității instanțelor judecătorești.

Alături de conformarea la exigențele principiului independenței justiției, gestionarea exclusiv în cadrul autorității judecătorești a tuturor componentelor sistemelor informatice ar

crea premisele pentru dezvoltarea acestora în acord cu nevoile reale ale sistemului judiciar.

Sub acest aspect, este evident că nevoile pe care le implică eficientizarea activității autorității judecătorești, inclusiv din perspectiva digitalizării, sunt cel mai bine înțelese de către exponenții acestei autorități și tot aceștia sunt în măsură să identifice soluțiile optime care pot fi implementate.

Pentru a răspunde acestor exigențe, problematica infrastructurii IT din instanțe, atât în ceea ce privește resursele materiale, cât și în ceea ce privește resursele umane, trebuie gestionată la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii și al instanțelor judecătorești, fără implicarea Ministerului Justiției, astfel încât să fie asigurate, și din această perspectivă, garanțiile independenței justiției.

Transferul atribuțiilor ce revin Ministerului Justiției în domeniul IT vizând instanțele judecătorești către Consiliul Superior al Magistraturii este, fără îndoială, în acord cu rolul acestei instituții de garant al independenței justiției conferit de Constituția României, republicată.

În același timp, Consiliul Superior al Magistraturii are capacitatea tehnică necesară pentru gestionarea acestui domeniu, fapt probat de aplicațiile informatice dezvoltate până în prezent de Consiliu (spre exemplu, aplicația statistică națională STATIS, portalul de jurisprudență rejust.ro, dosarul electronic rejust.ro, ReJust Desktop, text.rejust.ro, registratura.rejust.ro.), care reprezintă instrumente de lucru deosebit de utile pentru eficientizarea activității instanțelor, beneficiind de actualizări permanente în concordanță cu dinamica activității sistemului judiciar.

Tot astfel, edificatoare din perspectiva analizată sunt și luările de poziție ale Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), exprimate prin avizele nr. 24/2021 și nr. 26/2023.

Astfel, în avizul nr. 24/2021 privind evoluția consiliilor judiciare și rolul acestora în cadrul sistemelor judiciare independente și imparțiale, CCJE a subliniat *„importanța tot mai mare a tehnologiei informației pentru viitorul sistemului judiciar și a recomandat ca, acolo unde există, consiliile judiciare să aibă un rol în acest domeniu pentru a proteja în mod adecvat independența sistemului judiciar și a se asigura calitatea activității judecătorilor în viitor”*.

Acest paragraf subliniază importanța tehnologiei informației pentru viitorul justiției și necesitatea implicării consiliilor judiciare în acest domeniu pentru a proteja independența judiciară și a asigura calitatea activității judecătorilor.

De asemenea, în avizul nr. 26/2023, CCJE a pus accent pe ideea că *„măsurile eficiente de securitate și protecție a datelor necesită o supraveghere eficientă și independentă a tehnologiei utilizate de autoritatea judecătorească, așa cum se întâmplă în general în societate. O astfel de supraveghere ar putea prezenta un risc semnificativ pentru independența sistemului judiciar dacă ar fi efectuată de un organism executiv sau de reglementare, cum ar fi o autoritate națională de supraveghere a protecției datelor, iar nu de un organism din cadrul sistemului judiciar”*.

Așadar, măsurile eficiente de securitate și protecție a datelor necesită o supraveghere independentă, iar implicarea unor organisme externe, precum executivul, reprezintă un risc pentru independența judiciară.

Mai mult, potrivit Declarației de la Roma din 14 iunie 2024 a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare - Accesul la justiție, paragraful 9, consiliile judiciare trebuie să joace un rol activ, de coordonare, în evaluarea soluțiilor IT propuse pentru utilizare în cadrul sistemului judiciar. În același timp, consiliile judiciare trebuie să stabilească normele ce vizează utilizarea

tehnologiilor digitale, inclusiv cele specifice AI.

În considerarea tuturor argumentelor prezentate, în măsura în care se ajunge la concluzia că sunt necesare clarificări legislative, la nivelul Consiliului Superior al Magistraturii au fost formulate mai multe propuneri de modificare a legislației incidente, după cum urmează:

I. Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1104 din 16 noiembrie 2022, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 129, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Personalul de specialitate informatică din cadrul curților de apel, tribunalele și tribunalele specializate este subordonat președintelui instanței din care face parte.”

2. La articolul 131, alineatele (2), (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Numărul specialiștilor IT se stabilește de către președintele instanței sau, după caz, de către conducătorul parchetului, cu avizul conform al compartimentului de specialitate informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv al compartimentului informatic din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

.....
(4) În vederea creării unui sistem informatic unitar și funcțional, instituțiile sistemului judiciar au obligația de a duce la îndeplinire măsurile prevăzute în strategia de informatizare a sistemului judiciar, care se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

(5) Consiliul Superior al Magistraturii, prin compartimentul de specialitate informatică, stabilește normele privind avizarea și autorizarea, sub aspect tehnic și al securității tehnologiei informației, a soluțiilor informatice dezvoltate de specialiștii IT din cadrul instanțelor judecătorești.”

II. Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1197 din 14 decembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 8 se modifică și va avea următorul cuprins:

„**Art. 8** - (1) Specialiștii IT se recrutează prin concurs pentru ocuparea posturilor vacante.

(2) Concursul pentru ocuparea posturilor vacante se organizează la nivelul fiecărei curți de apel sau fiecărui parchet de pe lângă curtea de apel ori, după caz, la Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau Direcția Națională Anticorupție, cu sprijinul compartimentului de specialitate informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, care coordonează din punct de vedere profesional activitatea specialiștilor IT, sau al compartimentului informatic din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori al Direcției Naționale Anticorupție, după caz.

(3) Concursul se desfășoară potrivit regulamentului aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii, la propunerea președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurorului general

al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și al Direcției Naționale Anticorupție.”

2. Articolul 41 se modifică și va avea următorul cuprins:

„**Art. 41** – Specialiștii IT sunt subordonați conducătorului instanței sau parchetului din care fac parte.”

3. La articolul 44, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Pentru promovarea în funcții de execuție în cazul specialiștilor IT, la elaborarea regulamentului prevăzut la alin. (3) vor fi avute în vedere, după caz, și propunerile președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție și ale procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

4. La articolul 53, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Pentru specialiștii IT, în cazul prevăzut de art. 52 lit. c), decizia de eliberare din funcție se emite cu avizul compartimentului de specialitate informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori al Direcției Naționale Anticorupție.”

5. La articolul 55, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Delegarea grefierilor informaticieni se poate dispune cu avizul prealabil al compartimentului de specialitate informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

6. La articolul 74, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul specialiștilor IT, evaluarea se realizează cu sprijinul compartimentului de specialitate informatică din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și se semnează atât de președintele curții de apel sau de procurorul general al parchetului de pe lângă această instanță, cât și de către șeful compartimentului informatic din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, respectiv al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau al Direcției Naționale Anticorupție.”

III. În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Ministerul Justiției predă Consiliului Superior al Magistraturii toată infrastructura IT deținută în legătura cu activitatea instanțelor judecătorești.

În considerarea principiului cooperării loiale între autoritățile publice, vă adresăm rugămintea de a dispune măsurile necesare pentru implicarea constructivă a Ministerului Justiției în realizarea demersurilor pentru implementarea soluțiilor de natură tehnică stabilite de Consiliul Superior al Magistraturii, care sunt în concordanță cu reglementările legale în vigoare și, în același timp, sunt reclamate de exigențele principiilor constituționale ale independenței justiției și separației puterilor în stat.

De asemenea, pentru a preveni orice situație viitoare care, ca urmare a unei interpretări eronate a cadrului normativ actual, ar avea același potențial de afectare a independenței justiției, vă rugăm să inițiați demersul de modificare a legislației incidente, conform propunerilor formulate de Consiliul Superior al Magistraturii.

Cu deosebită considerație,

Judecător Denisa-Angelica STĂNIȘOR
Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO